

Előfizetési díj: Paplan vagy Pécseltől bárhová küldve: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr. Egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Szedényi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára: Egy új hasabos petli sor egyszeri megjelölésért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. Újzeleendő. — Minden hirdetés után 30 kr. bététdíj újzeleendő. A nyitlót 1 petli cora 10 kr. A hirdelési díj előre újzeleendő.

SZERKESZTŐI IRODA:
Ó-pósta-utca 16-ik szám.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden pósthivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
János-utca 8-ik szám.

Az antiszemitaik. (1)

A függetlenség: és 48-as pártnak nemcsak a kormányval és pártjával gyűlik meg a baja a következő választások alkalmával; okoznak neki bajt mások is, nevezetesen a mérsékelt ellenzék és az antiszemitaik. A mérsékelt ellenzékhez való viszonyunk megvilágítását meg fogom talán kísérteni más alkalommal, most az antiszemitaikról kívánok egyet-egyet elmondani s a függetlenségi és 48-as párt híveinek figyelmébe ajánlani.

Az antiszemitaik erősen mozogódnak, azaz biztatják magukat legalább azt ügyeznek forgalomba hozni, hogy az antiszemitaik képviselői nagyban meg fognak szaporodni a következő választások alkalmával. A tevékenység, melyet kifejtettek mindenesetre figyelemre méltó, mert szaporodtak már a múlt választáskor is; és figyelemre méltó különösen a függetlenségi és 48-as párt körében. Az antiszemitaik ugyanis főleg a függetlenségi és 48-as párt kerületeiben ügyeznek híveket toborozni, nem egy kerületet vettek el pártunktól az utolsó választások alkalmával is.

Az antiszemita párt egyrésze magát függetlenségi antiszemitaiknak nevezi, azt mondja a választóknak: mi ép oly függetlenségi vagyunk mint a többiek, azonban mi a zsidóság kártékony hatását akarjuk megtörni, mi vagyunk a népnek igaz barátai, nem a függetlenségi és 48-as párt.

zsidóháj-zák, hogy a parlamentben és a sajtóban annyi türelemmel hallják és olvassák az emberek azt az ékes nyelvezetet melyen az antiszemitaik a zsidókról beszélnek szótak. Hát az emberek inkább nevetnek, komikus oldalról veszik a dolgot; annál kevésbé veszik komolyan, mert hiszen azt veszik észre, hogy maguk az antiszemitaikban sem dolgozik valódi fanatizmus és gyűlölet. Lehetnek köztük, kik természeti hajlamaiknál fogva képesek kitartó gyűlöletre, de a többség ettől bizonyosan távol áll.

Mind a mellett aggályosnak mondható a mozgalom nem egy tekintetben. Mindenesetre, ha nem sikerül is az antiszemitaiknak a faj és vallásgyűlöletet nagyobb mérvben fölcsigánítani, — reakcionárius hajlamokat ébreszt föl újra, a közérköcsök eldurvulását mozdítja elő az a beszédmód, melyet szokásba hozni törekednek; és a mi még fontosabb, elidegenítik polgársaiktól, ettől a hazától és államtól a nagy számú zsidóságot, melynek különben is épen az a hibája hogy túlságos szívóssággal ragaszkodik saját faji és vallási jellegéhez s magát a társadalomtól elkülöníti.

Valóban nekünk nincs semmi szükségünk arra, hogy hadi lábra álljunk a hazza lakosságának egy száma és vagyoni állásra mindenesetre jelentékeny részével. Nem elég, hogy ily lábon élünk a nemzetiségekkel? Szaporítsuk az efféle szomorú viszonyokat? Azok a kik oly nagyon sürgetik a magyarosítást, gondolják meg, hogy erre kiválóan alkalmas tér ajánlkozik a zsidóságnál, melynek saját nyelve nincs, a mely lehet faj, lehet vallás, de semmi esetre sem nemzetiség mely saját nyelvéhez ragaszkodik: hogy többnyire nem nyelven beszél, az csak esetleges és onnan eredt, hogy nálunk a kereskedés nyelve korábban német volt, kizárólag s tulajdonában az még ma is. Elő fogjuk-e mozdítani a zsidóságnál a magyarosodási kedvet, de általában a hazához való ragaszkodást azzal a rendszeresített üldözéssel, melyet az antiszemitaik meghonosítottak akarnak?

deményeztek a mivel társadalmi uton lehetne az általuk jelzett bajokot segíteni? Két rendbeli indítványval állottak elő az országgyűlésen, mind a kettő oly csekély dolog körül forog, hogy csak aféle orvos-ság volna mint a szentelt víz. Egyik a bőrzeadó, másik a tözsdebiroság megszüntetése. Hogy a bőrzén értékpapírok eladása, vagy más üzletek után némi adó fizetessék, ez nem helytelen dolog, miután már minden meg van adóztatva, s az állam részéről, hogy jövedelmeit mindentűt szaporítsa a hol lehet, hát ha nem csurog, hadd cseppenjen innen is. De hát mit hozna mindössze is ezen új adó? Vagy százezer forintot. Ezt többnyire zsidók fizetnék, mert többnyire ők esimálják a bőrzételeket. De hát mennyiben mérsékelné ez azon hátrányokat, melyek a zsidóságnak a társadalomra való káros befolyásától származnak? E tekintetben semmi, de épen semmi se volna az eredmény. Hasonlóképen áll e dolog a tözsdebirosággal, mely a bőrzén kötött üzletek körül felmerült vitás ügyekben ítél, többnyire zsidókból áll, kik természetesen a zsidók javára a keresztényen üzletek ellen döntenek. Ugy, de akkor még nincs panasz e tekintetben. De megengedve, hogy e bíróságok a zsidóknak kedveznek, még ez is kisebb baj mint volna egy oly bíróság megszüntetése, melynek egyedül van megvalósítva azon elv, hogy választás után alkottassanak a bíróságok, s melynek gyors és egyszerű eljárása mulhatlan szükséges arra, hogy a bőrzételek élénk legyenek.

Hát ezek bizony nagyon jelentéktelen dolgok a zsidóság megfékezésére. Minél nagyobbak tünnek fel az antiszemitaik a bajt annál kisebbszerteknek tünnek elő az efféle javaslatok és indítványok.

De javaslatba hoztak még valami keresztényen fogyasztási egyleteket is. Hát hisz az nagyon üdvös dolog lenne, ha sikerülne jól szervezni oly fogyasztási egyleteket, melyek után a szegény ember ösöbbséggel láthatná el magát mind most oly csekélyekkel, melyeket többnyire zsidóktól bolthoz szokott vásárolni; de az ily egyletek megalkotása és különösen állandó sikeres működésüknek biztosítása nem épen oly könnyű dolog; és ebben a mai világban, melyben az erkölcselenség, csalás, sikkasztás is mindenneműt üggyeztetett "széledés" napirenden van, jól meg kell gondolni minden ember, és jól szemé közé nézzen embertársának, mielőtt az egyleti részvényekért pénzt oda adja. Semmi sem volna üdvösebb mint ha a magyar ember, általában a nemzsidó ember el kezdene többet számolni s üzleti dolgokká foglalkozni; még némi áldozatot is érdemes volna hozni eleinte azért, hogy azok az egyletek létrejöhessenek. De hát ne

beestüljük tal saját erőnket. A zsidók versenyezni fognak velünk olcsóságban, s a szegény nép, melyet ugyis annyi teher nyom, utóvégre is megújja drágábban vásárolni az egyleti boltokban azt amit olcsóbban kap a zsidóknál, ha mindjárt kilátás volna is arra, hogy később olcsóbban fog beszerezni holmit az egyleteknél, ha majd megerősödnek. De utóvégre is ne gondolja senki, hogy azok által valami nagy eredményeket lehet elérni abban a tekintetben, hogy a zsidóság kezéből kicsavarjuk a nagy hatalmat, melyet az üzleteknél való egyedárusággal magának megszerzett. Ez is nagyon kis dolog azon czél nagyságához képest, melyet az antiszemitaik, mint mondják, maguk elé tűztek, hogy t. i. a zsidóságot ártalmatlanná tegyék.

Ehhez egészen más, sokkal nagyobb szabású eszközök kellenének. Ki kellene küszöbölni a zsidókat az országból. Mert a baj abban rejlik, hogy olyanok a milyenek, és itt vannak.

A kiküszöbölésnek egyedüli módja pedig az volna, hogy az országból egyszerűen kintassítsanak, mint tettek velők, és a mórokka! Spanyolországban II. Filipp alatt Mert e helyett, szelidebb módon, őket innen — hogy egyszerűen fejezzem ki magamat — kiszekírozni nem lehet. Nem lehet képzelné a rendszeresített nyomás és zaklatásnak oly módját, mely a zsidókat arra bírná, hogy ettől az országtól bucsút vegyenek. Volt ebben részök elegendő a középkorban, sőt még az újabb korban is, és ennek tartama alatt szaporodtak föl és szerették roppant vagyonukat, ennek hatása alatt fejlődtek ki nálunk azok a jellemvonások, azok a tulajdonságok, melyek miatt káros hatásokká és ellenszenvekké váltak.

szereket nem érzünk is irányukban, nem ezélszerűt elkeseríteni a helyzetet. Ennek javulását nem várhatjuk egyébtől mint a közművelődés terjedésétől — a külön vánterülettel. A fölvilágosodás terjedése nem marad hatás nélkül a zsidóság szellemére sem. Minél jobban terjed az, annál tarthatlanabbaknak fognak látszani ők maguk előtt is elavult és képtelen vallási és életmódbeli szokásaik, melyek által más emberek előtt elzárkoznak. De fődolog az, hogy szűnjék meg a közös vánterület, mely lehetetlenné teszi hazánkban az ipar föllendülését s minket a szegénységre kárhoztat.

A földművelésen kívül nálunk egyedüli nagyobb keresetforrás, az üzérkedés, a nyers terményekkel és pénzzel való kereskedés; e téren oly tapasztalt és ügyes a zsidóság, az ezzel való foglalkozás annyira átment hagyományos szokásaiba, hogy e téren vele más nem egy könnyen versenyezhet, s ő teszi szebre, és halmozza föl egyedül, ugyszólván a nyereséget mely a keresetnek ezen neme ad. De mielőtt fölírágjuk nálunk az ipar s vele együtt a földművelés — mert a kettő karöltve jár — egészen más fordulatot vesznek a vagyonosodás viszonyai, tud pénzét szerezni más is, nemcsak a zsidó s akkor ez utóbbi nem képez többé oly kasztot, melynek kezében van a pénzhatalom s az a kártékony befolyás, melyet minden kaszturalom gyakorol a társadalomra. Így lehet egyedül megkérteni a zsidóságtól származó veszedelmet, nem a bőrzeadóval, tözsdebiroság eltörlésével s a zikezene-zakezenevel.

Mocsary Lajos.

Országgyűlés.

A költségvetés általános vitájának ma egy hete, szombaton volt a hetedik napja a képviselőházban. Mocsary Lajos béggett, komoly beszéde képezte a mai ülés kiemagasló pontját. Kivüle fölszóltak még: Szentkirályi Albert, ki daczára annak, hogy pártönkivüli, ki függetlenségi párt hat. javaslatához csatlakozott, továbbá Dégen Gusztáv, Vadnay Andor, Pútszky Ferenc. Újén végén interpellációk voltak. Orbán Balázs Bacs megye némely községeiben levő éjjeli őrkök kegyetlenkedése és Szemecz Emil Görgey Arthurnak a honvéd alakokból állítólag kapott 6000 forint nyugdíja iránt interpelláltak a helygyminisztert. Tisza azt válaszolta, hogy Görgey nem részesül az említett nyugdíjban Talán másféle nyugdíjban?

A hétfői ülést Irányi Dániel fölszólasa teszi nevezetessé. Mint a függetlenségi és 48-as párt élnoke fényes beszédben utasította vissza azokat a tama-

De mielőtt erről szólanánk, mondjunk el egyet-egyet, általánosságban a zsidókról és az antiszemitaik által fölvetett zsidókérdésről. Tagadhatlan hogy a zsidók iránt ellenszenv uralkodik az országban. Azért nem is lehet esodálni, hogy egy oly társadalom körében, melyet kétségtelenül mozgalmasnak lehet mondani, melyben kifejezést keres, alakot ölt és formulákat talál ki minden ösztön, eszme, törekvés, mely a tömegeket mozgatja: amaz aggodalom és ellenszenv is egy ugynevezett "mozgalom" formáját ölti magára. Az általános aggodalomnak és ellenszenvnek tulajdonítható az is, hogy az antiszemita vagy zsidóellenes mozgalom minden rétegekben nemcsak bizonyos elnevezéssel, de sok ember részéről többé kevésbé titkolt rokonszenvvel találkozik. Az ember esodalkodik, hogy egy társadalom körében, mely bizony nem nyers és még kevésbé tanusított bármikor is kegyelenségi hajlamokat, nem szültek meg nagyobb fölhaborodást azok a dunántúli

Mit tudtak az antiszemitaik ekkoráig javasolni, micsoda indítványokkal állottak elő az országgyűlésen, vagy mit kez-

rőla. Százszor megeskik máson is, — még nagyobb dolog is. Na, gyere most. — Lehetetlen, édes anyám. Menjen, kérem egyedül, majd később, talán én is kimegyek, de most képtelen vagyok rá. Garathyné még nehányszor unszolgatta lányát, de végre látva, hogy most nem jön, végre magára hagyta s roppant vidám arczszal lépett az étterembe, hol szándékosan senkise vette észre Emilia tavollétét.

A lányka pedig rákönyökölt az asztalra és mélyen elgondolkozott. Poig volt élvezte e véletlen baleset által s ugy érezte, hogy senkinek a szemé közé sem nézhet s ha általános bárhol mutatkozik, ujjal mutogatnak rá. Mily gúnyosan mosolyoghatnak odakünn az étteremben is, — szinte látja... És Jenő? — vajon törődik-e általában vele, mikor Bella oldala mellett ülhet, kinek tánc közben, titokban a homlokát is megésokolhatta s az nemhogy neheztelne érte, de mosolyog.

A ruhátár melletti szobából hangos beszéd hallatszott át, mintha néhány fiatal ember most lépett volna oda be. Emilia figyelni kezdett: bizonyosan róla fognak beszélni. Mit kell hallania!

— Fink! szól egy hang ott, — az egész bálbizottság itt volna, csak Satory hiányzik.

— No, meg az a hunezt Guszti. Vajon kit bolondít most is azzal, hogy legelőnek írja ki a lapban? — szolt egy másik hang.

— Mindenkit, — válaszol e perczben az oda belépő hírlapíró. — Hanem foglaljunk helyet, uraim s ha Jenő is megjön, bezárjuk az ajtót, hogy vacsora közben ne háborgasson senki.

— Te Guszti, — hallatszik Hodolya Muki hangja, — ugy-e megírod az Emilia esetét is? De persze chic-módon, pikánsul?

Erről azonban komolyan beszélni nem érdemes. Akár az erőszakos kiűzés, akár a kiszekírozás képtelenség; sem a mai kor, sem a magyar ember nem oly természeti, hogy ily gyökeres eljárás keresztüli volna viheto. Az antiszemitaik odayetik néha e szót: menjenek Palesztinába! de sokszor még ők maguk tiltakoznak ellene ha fölteszi róluk valaki, hogy erőszakos eszközökkel volnaik hajlandók folyamodni De hát akkor mit akarnak? Mi célt akarnak elérni a zsidók elleni gyűlölet fölcsigánásával? Mire valók azok a folytonos kifakadások, piszkolódások, gyakra valóban undort gerjesztő beszédek, ugy hogy innen-tova nagyobb hagyomány fogja környezni az antiszemitaikat, mint magukat a zsidókat. Az egész igazgatás a dolog érdemére nézve tökéletesen kárba megy.

Meg kell élnünk a zsidókkal ugy a hogy vannak, s azért, ha valami nagy

— Menyasszonya? — kiáltott meglepetve a harmadik, — hát csakugyan menyasszonyod Bella?

Az öltözében szintén megállott valakinek a szívverése is, hogy a választ jobban hallja.

— Tegnap volt az eljegyzés kúnn Cservölgyön, — szolt a hírlapíró hivatalos hangon, — de igen ztk családi körben. A vasárnap "Közöny"-ben lesz róla a tudósítás.

Téhat vége mindennek számodra, szegény Emilia! Az eljegyzés is megtörtént, mint törődik most már Satoryra veled? Jögon esodalkhatta meg menyasszonyát tánc közben, a te szíved előtt nem tartozik ő felöltséggel többé.

Na, akkor értem, hogy miért hozott ma a téli kabátja zsebében revolvert Jenő, — kaczagott Hodolya Muki. — Ha valaki a menyasszonyára veti a szemét, lövi azonnal.

— Az az hogy, — válaszolt Satory, — ma reggel a bal után közvetlenül újra kibajattunk Cservölgyre s én levon elkiesítém Bellaékat. Tudjátok, hogy most nem túlságosan bátoros az út odaig, reggel előtt.

— S amig Tamás bácsi lesz a főkapitány, — nevetett a hírlapíró, — addig Kesere Marci bandájának gyöngyölete is lesz Sóstó megyében. Az öreg urat végre még magát is ellopják egyszer a város-házról.

— Na, én csak azt a képet szeretném látni, — szolt újra kárörvendő Muki, — amit majd Emiliaék fognak vagni, mikor a te eljegyzéséről olvassák a tudósítást. Hisz már bizony azt hitték, hogy megcsipnek téged, ugy elővették mindent.

— Ej, belöled a három év előtt kikoszorazott kérő szól, — kiáltott a hírlapíró.

TÁRZA.

A közös kincs.

Zord hideg éjen, hóvizatarban, Egy kocsit indul éjjeli útra.

"Hütelén asszony vissza! ahonnan hoztalak egykor. Átok a multra!" És megy az asszony. Bűntudatában Könyje nem omlik: náma a bűja. Csak a kocsisohó varr neki nozja: "Hajts!" — s aranyát most mind oda szórja.

Csapdok a vad szél, s rázza a fákot, Farkasüvöltés hangzik az éjen. "Hajts sebesebben! Százszorosa árat Kapsz a lovakról, még ezen éjen". És az uton most a kocsit vágat, Szikra repül az út közepében. A bűnös asszony karjain alva Fekszik a gyermek, hitvesek kapesa.

"Életem édes anygala! téged Elhoza lopva, rejte anyád. Óh uram Isten! Hála tenéked! Hogy nekem ezt még visszaadád! Ez vigaszom csak e piczi lélek, Alszol-e édes? óh csak aludj hát!" S esokot adott most a kicsikének, Ott hol a kendőből kifehérelt.

Ebben a perczben holtzinóvá lett, És szemem a lelke kirómult. Majd odasírta: "Gyermekem ébredj! Kelj kicsinyim!" és hívta nevével. Majd az ölébe kapta a végét, Hogy melegedjék ajka hevével; Majd kebeléről tépte le ingét, S ott melegít drága kicsinyjét.

Lódobogás jön. S hangzik az éjen Szörnyű kiáltás: "Áj! Ne tovább most! Hol van a gyermek, a kinek életem, A ki a sírtól visszamarasztott?!"

Visszaadod? vagy... tör van a kézen!" A bűnös asszony felsikított most, Majd iszonyu szilaján kaczagott fel: "Itt van a gyermek! Nosze! — Temesd el!" Gárdonyi.

Az utolsó bál.

Ita: Kacziány Géza. (Folytatás és vége.)

— Szilnóra! — kiáltja körül a tánc-rendező s erre általános tolongás keletkezik az étterem felé. Két öreg ur jó a ruhátárba, kabátját veszi és megy, oda se nézve Emiliaira, ki feljűk háttal fordulva, szótlanul ül, arcát eltakarva zsebkendőjével és legyezűjével. Aztán esend lesz benn, csak az étteremből hangzik a székek tologatása és kés villa csörgése, míg elhelyezkednek.

— Anyám! — szolt Emilia tört hangon, — nagyon kérem, menjünk haza.

— Sőt épen most kell maradnunk, — válaszol Garathyné mérgesen. — Ha most elmegyünk, mindenki azt hiszi, hogy valami szegényletes dolog történt; míg ha maradunk, látják, hogy az egész csekély-ség, — aminthogy az is volt, — és föl se veszítik.

— De én ugy se mehetek ki ma többé, mert a szemem kiegne, ha rám néz valaki, — szolt újra Emilia.

— Bizony jobb lett volna, ha eddig sem lettél volna olyan szörnyen szemérmes és élhetetlen, ezóta rég lenne férjed, s az megtanítaná most azt a haszontalan taszkót keztyűbe dugálni. Azzal a nagy szemérműséggel ma nem élnék meg.

— Anyám!

E szóban csak szelid szemrehányás és bánat volt, de Garathyné nem vette észre, csak folytatta beszédét.

— Csinálj jó képet a dologhoz, mosolyogj, ne lássák rajtad, hogy zavarban voltál. Nem is volt okod rá, nem is tehetsz

